

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de C
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

BANII LA MOSCOVA

Gabriela CĂLUȚIU-SONNENBERG¹

Îmi povestește mama că, atunci când au venit rușii la ei în sat, la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, bunicul le-a adunat pe toate fiicele sale (avea șapte) și le-a ascuns într-o căpiță de fân din fundul grădinii. Le-a spus să stea acolo, stane de piatră, indiferent ce s-ar întâmpla și să nu iasă din ascunzătoare până nu vine cineva din familie să le scoată. Își amintește mama că, deși era mititică, a înțeles imediat că nu era de glumă și că, după ce a trecut urgia, și-a strâns părinții în brațe cu o ardoare nemăsurată, de parcă nu i-ar mai fi văzut de o mie de ani.

O să mă întrebați cum au procedat când au venit nemții. Ei bine, din calea lor nu s-au ascuns, pentru că soldații germani nu se prea ocupau cu prădatul. Obişnuiau să treacă grăbiți prin localități, împărțind ciocolată copiilor. Nu înseamnă că ar fi fost mai breji decât rușii; pur și simplu aveau alte posibilități și alte planuri. Ocupația, indiferent din ce parte venea, era unanim nedorită, dar poporul oricum nu avea nimic de spus. S-ar zice că nimic nu s-a schimbat de atunci.

Mai povestește mama că prima ei învățătoare provenea din Moldova Sovietică și vorbea românește cu un accent amuzant. Ce greu trebuie să-i fi fost să predea la școală inclusiv limba celor care o alungaseră cu brutalitate din casa și din satul ei natal, obligând-o să trăiască împreună

cu băiețelul ei în acel sat de munte, înconjurată de oameni tăcuți și misterioși, care-o priveau din coada ochiului, ca pe o curiozitate exotică!

Mai târziu, mi-a venit mie rândul să fiu școlăriță. Nu mi-am bătut niciodată capul cu problemele refugiaților care frecventau anturajul nostru. Era un lucru de la sine înțeles să îi tratăm de la egal la egal. Copilă fiind, nu realizez că în spatele fiecăruia dintre ei era acumulată o poveste dramatică.

¹ Gabriela CĂLUȚIU-SONNENBERG, Spania, martie 2022. Preluat de la Bumerang

Mai toți sașii din generația părinților colegilor mei de școală fuseseră plecați la muncă forțată, în Siberia. Familia Cumpănașu, prieteni dragi, era refugiată din Basarabia, iar cuplul de profesori cu care mă înțelegeam eu cel mai bine era deportat din Banat. Profesorul de franceză era evreu, de o severitate pe care abia mai târziu am înțeles-o. Iar soția directorului fabricii de ață din localitate era rusoaică. Venise din Ucraina, după soț (un român isteț, cu bursă de studii politice absolvite în pe atunci celebra universitate de la Harkov).

Aceeași promițătoare carieră de cadru de conducere promovat de Partid era să-l pască și pe tata, la rândul lui absolvent eminent de școală medie, repartizat la studii de specializare tot în Harkov, orașul pe care la ora actuală rușii sunt pe cale să-l radă de pe fața pământului. Ca să vezi cât de puțin înseamnă să fi fost cândva mândria potențailor de la Moscova! Bunica i-a interzis la timp tatei să meargă la acea Universitate, pretextând că ar avea nevoie de el în gospodărie!

Și totuși, cum rămâne cu expresia din cântecul lui Sting „I think the russians love their children too“?

Nu înseamnă că tata n-ar fi ajuns până la urmă tot cadru de conducere. Dar măcar coloratura politică i-a rămas intactă, lucru pentru care i-a fost recunoscător înțeleptei sale mame toată viața lui. Mai toți țărani cât de cât înstăriți din acele vremuri nutreau sentimente duioase pentru regele alungat din țară, cel mai vestit refugiat, cum s-ar spune.

Ce-a urmat ar merita un discurs separat, căci sunt cam stufoase ramificațiile istoriei noastre complicate. Eu spun doar atât: în ciuda variilor cereri de aprobare a unor excursii prin țările socialiste prietene, depuse de tata neîncetat, singura ieșire din țară care i-a fost permisă vreodată a fost la Olimpiada de la Moscova din 1980.

S-a întors de acolo cu un album de fotografii intitulat „Москва”. De calitate bună, având coperti lucioase, din carton gros, cu un impresionant plic în gen biblioraft, cartea aceea ne-a trezit curiozitatea mai mult prin aspectul ei, decât prin conținutul exagerat apologetic. Cu timpul, s-a dovedit utilă ca ascunzătoare pentru banii pe care părinții mei îi puneau deoparte pentru vremuri negre. Salariul îl primeau împărțit în două rate lunare, într-un plic (avansul și lichidarea).

Decenii de-a rândul, ori de câte ori discutam despre bani, tata arăta cu degetul în sus și rostea solemn formula: „banii sunt la Moscova”. Așa îi sâcâia așa pe curioșii care, probabil, trăgeau cu urechea.

Deunăzi am căutat în dulapul din casa părintească după hainele pe care mama vrea să le ia cu ea la un nou drum. Simte nevoia să pună o distanță-tampon între ea și rușii adunați din nou la granițe. Devine astfel un fel de „refugiată” în casa copilelor ei, stabilite în Germania cu a cărei limbă s-au familiarizat cândva grație clarviziunii mamei lor. Nu mică mi-e mirarea să găsesc în dulap impresionantul album cu imagini ușor îngălbenite, din capitala țărilor maziliți!

Îl deschid și caut cu înfrigurare între copertă și forțat, la locul știut. Găsesc într-adevăr un plic vechi de salariu, gol din păcate. Pe el stă scris frumos, cu stiloul, cuvântul „avans”. Apoi vine tăiat cu un pix negru, iar peste el tronează, în majuscule imposibil de ignorat: LICHIDARE.